

CUPRINS

PROBLEMELE LINGVISTICE ALE VIITORULUI ȘI CONDIȚIONALULUI DIN LIMBILE ROMANICE.....11

0.1. Prezentare generală a proiectului	11
0.2. Viitorul și condiționalul: ipostaze romanice. Identitate de formă, identitate de sens?	16
0.2.1. Inventarul formelor	16
0.2.2. Nivelul de conținut al viitorului și condiționalului romanic	23
0.2.3. Relația dintre viitor și condițional în spațiul romanic. Arii de congruență intralingvistică și interlingvistică.....	34
0.3. Pentru o semantică a viitorului și condiționalului în limbile romanice. O grilă de analiză	40
0.3.1. Preliminarii	40
0.3.2. Viitorul: timp sau mod?	42
0.3.2.1. Articularea temporalității cu modalitatea.....	42
0.3.2.2. Precizări metodologice.....	44
0.3.2.3. De la <i>limbă</i> la <i>discurs</i>	47
0.3.2.3.1. Utilizările temporale.....	47
0.3.2.3.2. Utilizările epistemice.....	50
0.3.2.3.3. Utilizările ilocuționare și argumentative	53
0.3.2.4. Considerații finale.....	56
0.3.3. Condiționalul: mod sau timp?.....	57
0.3.3.1. Precizări metodologice.....	57
0.3.3.1.1. Un posibil model de analiză la nivel intralingvistic.....	58
0.3.3.1.2. De la <i>limbă</i> la <i>discurs</i> : configurarea valorilor condiționalului în spațiul romanic	60
0.3.3.2. Condiționalul de tip temporal – „viitor în trecut”	65
0.3.3.3. Condiționalul de tip modal.....	69
0.3.3.3.1. Condiționalul cu valoare pur epistemică	70
0.3.3.3.2. Condiționalul cu valoare evidențialo-citațională	74
0.3.3.4. Condiționalul de tip ilocuționar și argumentativ.....	76
0.3.3.4.1. Condiționalul ipotetic	77
0.3.3.4.2. Condiționalul atenuativ	79
0.3.3.4.3. Condiționalul cu valoare de „ireal accidental”	82
0.3.3.5. Concluzii finale.....	83

PARTEA I. PERSPECTIVĂ SINCRONICĂ85

CAPITOLUL I. CATEGORIZAREA SEMANTICĂ A VIITORULUI ÎN LIMBILE ROMANICE87

1.1. Precizări metodologice.....	87
1.2. Viitorul temporal.....	89
1.2.1. Viitorul temporal predictiv	89
1.2.2. Viitorul de perspectivă sau viitorul istoric.....	91
1.2.3. Ocurențele temporale/deictice ale viitorului cu nuanță modală.....	91
1.2.4. Specializarea paradigmelor de viitor din limba română.....	93
1.3. Viitorul modal.....	94
1.3.1. Preliminarii.....	94
1.3.2. Manifestări discursive ale „viitorului epistemic” în limba franceză contemporană.....	96
1.3.2.1. Caracteristici interne și externe ale turnurilor construite cu un V epistemic.....	96
1.3.2.2. Doi parametri relevanți focalizați în reprezentarea „epistemicului probabil” din limba franceză.....	98
1.3.2.3. Condiționalul cu valoare de potențial /probabil/.....	101
1.3.2.4. Câteva concluzii.....	107
1.3.3. Manifestări discursive ale „viitorului epistemic” în limba spaniolă contemporană.....	108
1.3.3.1. Preliminarii.....	108
1.3.3.2. Semantismul lexical al verbului, un parametru relevant în actualizarea probabilității epistemice în spaniolă.....	110
1.3.3.3. Alte particularități semantico-sintactice ale turnurilor construite cu V epistemic.....	112
1.3.3.3. Forma în -ría cu valoare de POT /probabil/ în [TRECUT].....	114
1.3.3.4. Utilizările concesive ale viitorului și condiționalului din spaniolă.....	116
1.3.3.5. Câteva concluzii.....	117
1.3.4. Manifestări discursive ale „viitorului epistemic” în limba italiană contemporană.....	117
1.3.4.1. Particularități sintactico-semantice, de frecvență și de registru ale viitorului epistemic din italiană.....	117
1.3.4.2. Futuro epistemic vs. <i>dovere/potere</i> + infinitiv.....	120
1.3.4.3. Futuro concessivo.....	123
1.3.4.4. Câteva concluzii.....	123
1.3.5. Manifestări discursive ale „viitorului epistemic” în limba română contemporană.....	124
1.3.5.1. Modalități de reprezentare discursivă a potențialului /probabil/ în limba română contemporană.....	124
1.3.5.2. Particularități semantico-sintactice ale formelor de prezumptiv (Foi, FoiG și FoiP).....	125
1.3.6. Concluzii finale.....	135

CAPITOLUL II. CATEGORIZAREA SEMANTICĂ A CONDIȚIONALULUI ÎN LIMBILE ROMANICE.....137

2.1. Precizări metodologice.....	137
2.2. Condiționalul temporal și configurarea discursivă a „viitorului în trecut” în limbile romanice.....	139
2.2.1. Preliminarii.....	139
2.2.2. O definiție noematică a <i>viitorului în trecut</i>	140
2.2.3. Configurarea discursivă a „viitorului în trecut” în limba franceză contemporană.....	142
2.2.4. Configurarea discursivă a „viitorului în trecut” în limba spaniolă contemporană.....	147
2.2.5. Configurarea discursivă a „viitorului în trecut” în limba italiană contemporană.....	150
2.2.5.1. Preliminarii.....	150
2.2.5.2. Condiționalele simple <i>versus</i> condiționale compoște și exprimarea „viitorului în trecut” în istoria limbii italiene.....	151
2.2.5.3. Comportamentul sintactico-semantic și distribuția formelor de actualizare a „viitorului în trecut” în limba actuală.....	153
2.2.6. Configurarea lingvistică a „viitorului în trecut” în limba română contemporană.....	156
2.2.6.1. Inventarul formelor.....	157
2.2.6.2. Viitorul canonic <i>vs.</i> turnura perifrastică <i>avea + conjunctivul</i> verbului lexical: două forme de actualizare a „viitorului în trecut” identice?.....	158
2.2.6.3. Incompatibilitatea <i>Foi</i> și a <i>COND</i> cu lectura de <i>VT</i>	164
2.2.6.4. Înainte de concluzii.....	165
2.2.7. Concluzii generale.....	166
2.3. Condiționalul de tip modal (epistemic și/sau evidențial).....	167
2.3.1. Preliminarii.....	167
2.3.2. Utilizările pur epistemice ale condiționalului din limba română.....	169
2.3.3. Utilizările evidențialo-citaționale ale condiționalului din limba română.....	175
2.3.3.1. Modalitatea epistemică și evidențialitatea – scurtă prezentare.....	175
2.3.3.2. Diferite abordări ale « condiționalului jurnalistic ».....	176
2.3.3.3. Precizări metodologice.....	177
2.3.3.4. « Condiționalul jurnalistic » în româna actuală.....	178
2.3.3.4.1. Caracteristici sintactice.....	178
2.3.3.4.2. Nivelul semantic.....	181
2.3.3.5. Câteva concluzii.....	183
2.3.4. Considerații generale.....	183

PARTEA A II-A. PERSPECTIVĂ DIACRONICĂ.....185

CAPITOLUL I. DE LA LATINĂ LA LIMBILE ROMANICE. DOUĂ PROCESE DE GRAMATICALIZARE, VIITORUL ȘI CONDIȚIONALUL ROMANIC.....187

1.1. Aspecte metodologice.....	187
1.2. Etapele formării viitorului și condiționalului din limbile romanice occidentale.....	189
1.2.1. Latina clasică și târzie: polimorfism și concurență a perifrazelor.....	189

1.2.2. Perioada preromanică și protoromanică.....	197
1.2.3. O interpretare în cheia parametrilor gramaticalizării.....	200
1.2.4. Concluzii.....	201
1.3. Originea și evoluția condiționalului din limba română.....	202
CAPITOLUL II. GRAMATICALIZARE, REGRAMATIZARE ȘI REANALIZARE ÎN EVOLUȚIA VIITORULUI ȘI A CONDIȚIONALULUI ÎN FRANCEZĂ, SPANIOLĂ, ITALIANĂ ȘI ROMÂNĂ	205
2.1. Preliminarii.....	205
2.2. Parcursul diacronic al formelor de viitor în interiorul sistemelor verbale romanice	207
2.2.1. Despre viitorul sintetic din limba franceză și concurența sa cu diferite structuri perifrastice	208
2.2.2. Procesul de ‘regramatizare’ al viitorului sintetic din limba spaniolă.....	217
2.2.3. Parcursul diacronic al viitorului sintetic din limba italiană spre o formă puternic modalizată.....	223
2.2.3.1. Comportamentul formei canonice de viitor în italiana antică.....	224
2.2.3.2. Concurența dintre forma canonică de viitor din italiană și diverse perifraze. Absența unui viitor de tip <i>andare + infinitiv</i>	227
2.2.4. Despre formele de viitor și cele de prezumptiv din limba română.....	230
2.2.5. Câteva concluzii.....	245
2.3. Parcursul diacronic al formelor de condițional în interiorul sistemelor verbale romanice.....	246
2.3.1. O scurtă istorie a formei în <i>-ria</i> din spaniolă.....	247
2.2.3. Condiționalul din limba italiană contemporană: un caz romanice particular ?	248
2.2.4. Limba română: din nou, concurența perifrazelor.....	249
ANEXĂ. CONDITIONNEL OU FUTUR DANS LE PASSÉ? L’HISTOIRE D’UN MARQUEUR DE RELATION ANAPHORIQUE.....	253
1. Introduction.....	253
1.1. État de la question.....	253
1.2. Objectifs et démarche méthodologique	255
1.3. Les emplois temporels du successeur de la forme en <i>-roie</i> en français contemporain	256
1.4. Les valeurs modales du successeur de la forme en <i>-roie</i> en français contemporain	256
2. Appui sur la diachronie.....	257
3. Conclusions.....	267
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ.....	269
SIGLE ȘI ABREVIERI	299
INDEX RERUM	301